

A C-472/20. sz. ügyben hozott ítélet elemzése

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Fővárosi Törvényszék terjesztette elő a **Lombard Pénzügyi és Lízing Zrt. által a fogyasztó ellen indított perben.**

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a következők voltak:

- 1) Biztosítja-e a [93/13] irányelvben foglaltak maradéktalan érvényesülését az[–]ha a szerződés fő tárgyára vonatkozik a tisztességtelen szerződési kikötés (árfolyamkockázati tájékoztató nem megfelelő volta), am[i]nek következtében a szerződés nem maradhat fenn, és a felek között nincs egyetértés[–], hogy a legfőbb bírói fórum által meghozott, az alsóbb bíróságokra egyébként nem kötelező állásfoglalás ad iránymutatást a szerződés érvényessé, illetve hatályossá nyilvánítására a nemzeti jog diszpozitív szabályának hiányában[?]
- 2) Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén, van-e lehetőség az eredeti állapot helyreállítására, ha a szerződés az elsődleges tárgyára vonatkozó tisztességtelen kikötés miatt nem maradhat fenn, a felek között nincs egyetértés, és a korábbiakban megjelölt állásfoglalás sem lehet irányadó[?]
- 3) A második kérdésre adott igen válasz esetén, az ezen típusú szerződések vonatkozásában a szerződés elsődleges tárgyára vonatkozó érvénytelenség megállapítására irányuló kereset esetén lehet-e olyan törvényi követelményt támasztani, hogy a fogyasztónak egyben kereseti kérelmet is kell előterjesztenie a szerződés érvényessé, illetve hatályossá nyilvánítása iránt[?]
- 4) A második kérdésre adott nemleges válasz esetén, ha nincs lehetőség az eredeti állapot helyreállítására, [akkor] a felek közötti egyensúly biztosítása végett, utólagos jogalkotással a szerződések érvényessé, illetve hatályossá nyilváníthatók-e[?]

A Curia az első és a második kérdést találta megválaszolhatónak.

Az **első kérdés** arra irányult, hogy a Kúria úgynevezett „Konzultációs Testülete” 2019. június 20-i ülésének a tisztességtelen tájékoztatás jogkövetkezményeire vonatkozó állásfoglalása alkalmazható-e. Ez az állásfoglalás egyrészt jogszabályt módosított (amire nem volt jogi lehetősége), mivel a DH2 tv. (2015. évi XL. tv.) 37.§. (1) bekezdésében a rPtk. 237.§-nak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek az orvoslásáról szóló rendelkezései közül az eredeti állapot helyreállításának lehetőségét már eleve (egyébként szintén jogellenesen) kizáró jogkövetkezmények közül a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánítását előíró jogkövetkezményeket önhatalmúlag leszűkítette az érvényessé nyilvánítás egyedüli lehetőségére, másrészt ezen belül két metódust vázolt fel a jogellenesség orvoslására. Az egyik (a pénzintézetek által favorizált, mert a számukra még az előre tervezettnél is magasabb jövedelmezőséget eredményező) megoldás az volt a Testület szerint, hogy a bíróság **forintkölcsonként nyilvánítja érvényessé a szerződést**, úgy, hogy **ügyleti kamatként a forintra vonatkozó pénzügyi kamat szerződéskötéskori értékének kamatfelárral növelt mértékét kell figyelembe venni.** A másik, a bírói gyakorlatban szélesebb körben alkalmazott megoldás az volt, hogy a szerződést a bíróság akként nyilvánítja érvényessé, hogy **a deviza-forint átváltási árfolyamot maximálja, a szerződésben rögzített kamatmérték forintosítási fordulónapig történő érintetlenül hagyásával, azaz ossza meg az árfolyamváltozás kockázatát a fogyasztó és a pénzintézet között, tipikusan 20-80%-os arányban, tehát úgy számoljanak el a felek, hogy a fogyasztót**

maximum a meghatározott százalékban kifejezett árfolyamváltozás mértékéig terhelje az árfolyamkockázat, afölött nem.

A Curia rögzítette, hogy egy ilyen nem kötelező erejű állásfoglalás nem tekinthető a 93/13 irányelv hatékony érvényesülését biztosítónak, mert nem biztosít teljes körű védelmet azon személyek számára, akiket a tisztességtelen feltétel következtében sérelem ért. A Kúria állásfoglalása nem tekinthető egyenértékűnek a nemzeti jog diszpozitív (a főszabálytól eltérést engedő) rendelkezésével, amely a szerződés tisztességtelen feltételét helyettesítheti.

Erre tekintettel **az első kérdésre azt a választ adta a Curia, hogy az úniós joggal kifejezetten ellentétes, így semmiképp nem alkalmazható a Konzultációs Testület hivatkozott állásfoglalása.**

A második kérdés arra irányult, hogy van-e lehetőség helyreállítani az eredeti állapotot, amelyben a felek e szerződés megkötésének hiányában lettek volna.

A Curia álláspontja szerint a tisztességtelen jelleg megállapításának lehetővé kell tennie azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen feltétel hiányában lett volna; többek között azzal, hogy a fogyasztó számára biztosítja az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli – a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való – gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot, ha a fogyasztó nem közölte, hogy a tisztességtelen feltételek fennmaradását akarja, és a szerződés semmissé nyilvánítása különösen hátrányos következményeknek tenné ki a fogyasztót. A szerződési feltételek tisztességtelen jellegét megállapító nemzeti bíróság feladata a nemzeti jogból eredő jogkövetkezményt meghatározni azért, hogy a tisztességtelen feltételek ne jelentsen kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és másrészt értékelni azt, hogy az érintett szerződés ezen tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető-e. Ha a bíróság úgy ítéli meg, hogy a felek vonatkozásában nem lehet helyreállítani azt az állapotot, amelyben akkor lettek volna, ha e szerződést nem kötötték volna meg, e bíróság feladata gondoskodni arról, hogy a fogyasztó abba a helyzetbe kerüljön, amelyben akkor lett volna, ha a tisztességtelennek ítélt feltétel soha nem létezett volna. A fogyasztó érdekei védelemben részesíthetők többek között azáltal, hogy visszatérítik neki azokat az összegeket, amelyeket a hitelező a tisztességtelennek ítélt feltétel alapján szedett be, azzal, hogy e visszatérítés a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén történik. A bíróság hatásköre nem terjeszkedhet túl azon a mértéken, amely feltétlenül szükséges a szerződő felek közötti szerződéses egyensúly helyreállításához, és ily módon a fogyasztónak azon különösen hátrányos következményektől való védelméhez, amelyeket a szóban forgó kölcsönszerződés semmissé nyilvánítása válthat ki. Mindezek alapján a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy **az eredeti állapot helyreállítása, mint az érvénytelenség jogkövetkezménye lehetséges, azaz a DH2 tv. 37.§-a, és a Konzultációs Testület hivatkozott állásfoglalása nem alkalmazható, mert azok ellentétesek az úniós joggal;** ha az eredeti állapot helyreállítása lehetetlennek bizonyul, e bíróság feladata gondoskodni arról, hogy a fogyasztó végső soron abba a helyzetbe kerüljön, amelyben akkor lett volna, ha a tisztességtelennek ítélt feltétel soha nem létezett volna.

E döntés egyik gyakorlati következménye az, hogy a Konzultációs Testület két ajánlott módszertana ellentétes az úniós joggal, így nem alkalmazható, másrészt az, hogy az eredeti állapot helyreállítása ismét lehetséges követelés a fogyasztó részéről, a DH2 tv. rendelkezése, és a kialakult bírói joggyakorlat ellenére.

dr. Madari Tibor

ü
g
y
v